

Leerplandoelen

De leerlingen begrijpen Kerstmis als het feest waarin christenen hun ervaring van 'God wordt mens' vieren. Dat houdt in dat ze ...

- U – bespreken hoe de eigenlijke kern van het kerstfeest omkaderd is met folklore, sfeerschepping, gezelligheid;
- U – kennismaken met het Diwalifeest bij de hindoes (ook een lichtfeest);
- U – de band ontdekken tussen advent, Kerstmis en de inzet van christenen voor mensen in de vierde wereld.

Materialen

voor de leerlingen	voor de leerkracht	voor de klas
 <ul style="list-style-type: none"> ▪ leerwerkblad 1 t.e.m.5 	 <ul style="list-style-type: none"> ▪ kerstverhaal 	
<ul style="list-style-type: none"> ▪ leerwerkboek: de uitklapbare cover flap en p. 15 ▪ creatief materiaal naar keuze ▪ kladpapier 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ kerststal met alle kerstfiguren ▪ theelichtjes, lucifers 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ bordboek ▪ (dvd 2 nr. 12) ▪ computer met internet

Tips

Deze uitbreidingsles sluit aan bij kernles 4 van het thema 'Het kerkelijk jaar: de kerstkring': hdl. p. 71 e.v.

De gedichten over vrede kun je creatief laten uitwerken. Zo kun je ze ophangen in je klas of in je school. Laat een leerling een gedicht voorlezen in de kerstviering. Je kunt de gedichten ook schenken aan mensen die het wat moeilijker hebben. Vraag dat aan de pastoor of aan mensen van een vereniging uit je buurt.

Op de website van Schooltv vind je een leuk filmpje over Kerstmis.
www.schooltv.nl/beeldbank/clip/20040315_katholiek01 (duur: 1.07 min.)

Je kunt dat filmpje als extra materiaal bij deze les gebruiken en tonen aan je leerlingen als je er nog tijd voor hebt.

Als je leerlingen hebt die een andere godsdienst belijden, kun je hen laten vertellen over de betekenis van het licht in hun godsdienst.

Hoe geeft God licht aan jouw leven? Hoe werk je mee aan vrede in je leven?

Vooraf

- Laat de leerlingen het leerwerkboek klaarleggen.
- Voorzie genoeg exemplaren van de leerwerkbladen.
- Zorg voor een kerststal met alle figuren. Zet deze vooraan klaar in de klas.
- Zet het bordboek klaar of een computer met internet.
- Laat de leerlingen extra knutselmateriaal meebrengen van thuis om het blad, waarop de tekst van hun gedicht staat, te versieren.

Kerstmis: wat is dat? Een terugblik

- leerwerkboek: flap Laat de leerlingen de flap van het leerwerkboek openklappen. Bekijk de kerkelijke jaarkring. *In deze uitbreidingsles gaan we wat dieper in op Kerstmis. Eerst een kleine test ... Wat weet je nog over Kerstmis?*
- leerwerkblad 2 *Neem je leerwerkblad en lees de opdracht. Je krijgt vijf minuten om dit in te vullen. Ben je iets vergeten? Zoek het dan op in je leerwerkboek op p.15.*
- leerwerkboek: p. 15 Laat de leerlingen individueel de oefening invullen. Observeer je klasgroep. Vraag ter opfrissing:
- *Hoe noemen we deze periode van het kerkelijk jaar? advent*
- Verwijs nog een keer naar de jaarkring en de adventskrans. Steek eventueel de kaarsen aan op de krans. *Kerstmis komt nu wel heel dicht bij. Nog ... dagen. De kerstkring start met de advent, dat is ook de start van het kerkelijke jaar. Op 6 januari eindigt de kerstkring.*
- *Wat vieren we op 6 januari? Driekoningen*
 - *Wat weet je over het verhaal van Driekoningen? Verkleed zingen aan de huizen*
 - *Welke kring zien we nog op het kerkelijk jaar? Paaskring*
 - *Het kerkelijk jaar is opgebouwd rond twee grote kringen. Welke? Kerstmis en Pasen*
- Overloop samen met de leerlingen de oplossingen van de oefening.

Kerstmis: hoe vieren christenen dit feest?

Heel wat mensen zetten rond Kerstmis een kerstboom in hun huis. De kerstboom heeft met de inhoud van het christelijke kerstfeest niets te maken. De invoering van de kerststal wordt toegeschreven aan Franciscus van Assisi, die rond 1200 in Italië leefde. De kerststal heeft wel een christelijke betekenis. Een kerststal is een voorstelling van de geboorte van Jezus met figuren. Vooral in katholieke gezinnen vind je rond Kerstmis een kerststal, vaak onder de kerstboom.

kerststal met alle figuren

Plaats de kerststal met alle figuren vooraan in de klas.

een kaars en lucifers
het kerstverhaal

Maak het stil en brand een kaars of een paar theelichtjes. Zorg voor een rustige, intieme donkere sfeer. Doe het Bijbelritueel. Lees het kerstverhaal voor.

(Als je ondervindt dat je klasgroep het kerstverhaal door en door kent, moet je het niet meer voorlezen.)

figuren uit de kerststal
leerwerkblad 3

Neem een figuurtje uit de kerststal en herhaal kort wat zijn/haar rol was in het kerstverhaal. Bespreek ook de gevoelens van de personages.

Los de vraagjes op het leerwerkblad op:

- *Wat vieren we met Kerstmis? De geboorte van Jezus*
- *Waar was er geen plaats meer voor Maria en Jozef? In de herberg*
- *Hoe voelden ze zich toen ze buitengesloten werden? Verdrietig / bang / ...*
- *Hoe voelde jij je toen je buitengesloten werd? Toen je niet mocht meedoen? Verdrietig / bang / boos / alleen / ...*
- *Waar is Jezus geboren? In een stal*
- *Hoe wisten de herders en de wijzen de weg naar de stal? Een ster / een licht*
- *In welk personage herken je jezelf? Waarom?*
- *Welk personage zou je het liefst willen zijn? Waarom?*

Kerstmis is het feest van vrede. Mensen maken het terug goed met elkaar. Christenen denken aan de mensen die het minder goed hebben in ons land. Ze zetten zich in voor anderen.

(Als je nog wat tijd over hebt, kun je het filmpje over Kerstmis van Schooltv laten zien.)

Diwali: hoe vieren hindoes dit feest?

leerwerkblad 1	Geef de leerlingen leerwerkblad 1 over het lichtfeest bij de Hindoes, verteld door Misha. Laat de leerlingen de fiche in stilte doorlezen.
leerwerkblad 4	Laat de leerlingen per twee de vraagjes oplossen op leerwerkblad 4. Geef hen hiervoor tien minuten. Informatie kunnen ze op de fiche opzoeken.
dvd 2 nr. 12	Toon het filmpje over Diwali.
leerwerkblad 4	Overloop samen met de leerlingen de vraagjes op leerwerkblad 4. <ul style="list-style-type: none">▪ <i>Wat is Diwali?</i> Een lichtfeest bij de hindoes, het feest van duizend lichtjes▪ <i>Waarover gaat het Diwalifeest?</i> De goede dingen overwinnen het kwade▪ <i>Wat zijn diya's?</i> aarden schoteltjes met geklaarde boter als brandstof en een katoenen wick▪ <i>Waarom branden hindoes zoveel lichtjes? Wat heeft dit te maken met de godin Lakshmi?</i> Zo kan de godin de weg naar het huis gemakkelijk vinden.▪ <i>Wat gebeurt er met het innerlijke van de mens?</i> Het innerlijke wordt verlicht. Je krijgt het gevoel met een schone lei te kunnen beginnen.
leerwerkblad 5	Laat de leerlingen ook per twee leerwerkblad 5 invullen. Overloop en verklaar nadien de juiste oplossing.

Een gedicht over VREDE!

bord	<p><i>De tijd rondom Kerstmis staat in het teken van vrede. Wat betekent vrede voor jou? Wat heeft vrede met Kerstmis te maken? Denk aan de vrede die het Christuskind op aarde brengt, de vrede die de mensen elkaar wensen.</i></p> <p>Zorg dat kleine en grote onderwerpen (geen ruzie / geen oorlog /...) aan bod komen. Laat de leerlingen brainstormen. Maak een woordweb op het bord. Het web is klaar als iedereen vindt dat er voldoende op het bord staat.</p>
kladblad	<p>Zeg dat de leerlingen de woorden nog eens moeten bekijken en dat ze er vier moeten uitkiezen, waarmee ze aan de slag gaan. Maak met deze vier woorden een gedicht over vrede. Hoe ga je te werk?</p> <ul style="list-style-type: none">▪ <i>Maak bij elk woord uit het woordenweb een zin.</i>▪ <i>Kies de volgorde van de zinnen.</i>▪ <i>Bedenk eventueel een extra begin- en/of eindzin erbij.</i>▪ <i>Werk het gedicht af door sommige woorden weg te laten of juist toe te voegen.</i>▪ <i>Gebruik rijm als je dat wilt.</i>▪ <i>Kies zelf hoe lang je gedicht wordt.</i>▪ <i>Geef je gedicht een titel.</i>▪ <i>Laat je gedicht even nalezen door de leerkracht.</i>
papier en knutselmateriaal naar keuze	<p>Laat de leerlingen de gedichten overschrijven op een manier naar keuze. Laat de leerlingen creatief bezig zijn met papier en materialen. Zorg wel dat ze in de idee van Kerstmis blijven denken.</p> <p>Leerlingen die dat wensen, mogen hun gedicht voorlezen voor de klas. Leerlingen die niet klaar zijn, laat je hun gedicht thuis verder afwerken. Of voorzie een ander moment in de klas.</p> <ul style="list-style-type: none">💡 (Een gedicht dat uit het oog springt, kun je misschien gebruiken voor de kerstviering van de school.)💡 (Je kunt met je klas afspreken om de gedichten te schenken aan mensen die het wat moeilijker hebben. Vraag op een later moment wie zijn of haar gedicht heeft weggegeven en hoe dat was.)💡 (Je kunt de gedichten ook ophangen in je klas.)

Het kerstverhaal

Maria zit op de rug van hun ezel. Vandaag zullen ze in Betlehem aankomen. Ze zien het stadje in de verte al liggen. Jozef houdt de teugels vast. Er zijn de laatste tijd veel vreemde dingen gebeurd, denkt Maria. Een engel die zei dat het kind in mijn buik van God komt. Mijn nicht Elisabeth, die ook een kindje heeft gekregen, ook al is ze al oud. En nu weer deze reis naar Betlehem. Toch ben ik niet bang. Jozef is bij mij en God ook. Ik weet gewoon dat het goed is wat er gaat gebeuren. Maria legt haar hand op haar bolle buik. Misschien wordt ons kindje wel in Betlehem geboren, denkt ze. In de stad van de grote koning David, die lang geleden leefde. Misschien wordt ons kindje wel een koning die, net als David, de mensen bij elkaar brengt. Of misschien wel een profeet die de mensen dichter bij God brengt. Wie weet wat ons kindje voor iemand zal zijn!

Ze schuifelt een beetje heen en weer. Jozef merkt het meteen. 'Wil je even rusten, Maria?' vraagt hij. Maria schudt haar hoofd. 'Nee, laten we maar verder gaan. Ik zal in Betlehem wel rusten', zegt ze.

'Ik ben er altijd trots op geweest dat ik een verre afstammeling ben van koning David', zegt Jozef. 'Maar nu komt het wel slecht uit, want we moeten helemaal naar Betlehem om onze naam op de lijst te laten schrijven.'

'Ik vind het best leuk om naar Betlehem te gaan', zegt Maria.

'Maar nu toch niet!' roept Jozef uit. 'Ik hoop maar dat alles goed gaat en dat de baby niet te snel komt.'

Maria zwijgt. Ze kreeg daarstraks zo'n raar gevoel in haar buik. Het zou haar niet verwonderen als het kindje eraan kwam. Maar ze wil Jozef niet ongerust maken. Hij gelooft haar altijd. Zoals die keer, toen ze pas zwanger was, en ze een engel zag. Haar kindje zou een heel speciaal iemand worden, had de engel gezegd. Maria was er zeker van dat het waar was. En toen ze het verhaal aan Jozef vertelde, geloofde hij het ook.

In Betlehem is het een drukte van belang. Blijkbaar zijn er veel mensen die zich moeten laten inschrijven! 'We zoeken eerst een plaats om te slapen, zodat jij kunt rusten', zegt Jozef. Maar alle herbergen zitten vol. Ze trekken van huis tot huis, maar nergens is er nog een plaatsje vrij. Maria ziet bleek van vermoeidheid en haar buik doet gemeen pijn. Jozef vraagt om een plekje op een boerderij, maar ook daar zit alles vol. 'Alleen in onze stal is nog plaats', zegt de boer. 'Bij de os en de ezel. Er ligt schoon stro waarop jullie kunnen slapen.' Jozef zorgt dat Maria gemakkelijk ligt. 'Ons kindje wil geboren worden,' zegt Maria. Jozef knikt, maar Maria ziet de paniek in zijn ogen. 'Zoek maar een vrouw die me kan helpen', zegt ze. Even later komt hij terug met een oudere vrouw, die Maria vertelt wat ze moet doen en een tijdje later is de baby er. 'Een jongen!' zegt de vrouw. Maria begraaft haar neus in zijn dunne haartjes. 'Mijn bijzondere baby! Ik hoop echt dat jij de mensen beterschap zult brengen!' Ze wikkelt zijn kleine lijfje in zachte doeken en legt hem in een houten bak die vroeger als voederbak diende voor de dieren. Met wat stro erin is het een prima wiegje. Jozef staat stil en glimlachend naar zijn zoontje te kijken. Jezus, zo zullen ze de baby noemen. Opeens hoort Maria stemmen. Voor de staldeur staan een heleboel mensen. Het zijn herders, ziet ze. Sommigen hebben hun staf nog bij zich. Er zijn zelfs een paar schapen bij. Jozef nodigt hen uit om binnen te komen. Ze kijken naar het kindje. Heel voorzichtig legt een oude herder zijn hand op Jezus' buikje. Ze knikken naar Maria. Ze zien er net zo blij en gelukkig uit als ze zichzelf voelt.

'Hoe wisten jullie dat wij hier waren?' vraagt Maria. De herders beginnen allemaal tegelijk te praten. Een jongen van een jaar of twaalf roept er met een helder stemmetje doorheen. Maria vindt hem leuk, ze hoopt dat haar Jezus ook zo'n dapper kereltje wordt. Ze wijst hem aan. 'Vertel jij het eens', zegt ze. De anderen zwijgen.

'We waren op het veld, bij onze schapen', vertelt de jongen. 'Opeens was er een fel licht aan de hemel en we zagen een engel!' Maria kijkt snel even naar Jozef. Die knikt haar toe. Sinds ze wisten van de komst van Jezus, waren de engelen nooit ver weg geweest.

'De engel zei dat we niet bang moesten zijn', gaat de jongen verder. Maria knikt. Dat heeft hij tegen haar toch ook gezegd?

'Hij zei dat er iets heel goeds was gebeurd: er was een heel speciaal jongetje geboren', zegt de jongen weer. 'De Messias, die ons dicht bij God zal brengen.' Hij kijkt aarzelend naar de baby in de houten bak. Die ziet er niet echt speciaal uit. Maria knikt de herdersjongen vriendelijk toe. 'Toen kwamen er een heleboel engelen tegelijk en ze zongen: 'Eer aan God in de hemel en vrede op aarde aan alle mensen!' En daarna zijn we jullie gaan zoeken.' De herders verlaten de stal. Ze vertellen iedereen wat ze hebben beleefd. Maria denkt nog lang na over wat er allemaal gebeurd is. Wie weet wat we met dit bijzondere kind nog allemaal zullen meemaken, denkt ze. Misschien zal het niet allemaal even leuk zijn. Het is vast makkelijker om moeder te zijn van een gewoon kind, dan van dit kind dat regelrecht van God komt. Gelukkig zal God altijd bij ons zijn.

(Kolet Janssen, vrij naar Lc 2, 6-7)